

ФАКТОРИНГ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**Дерев'янюк
Світлана Іванівна**

кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри обліку та
оподаткування

Національний
університет біоресурсів і
природокористування України

УКРАЇНА

FACTORING IN UKRAINE: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT PROSPECTS

АНОТАЦІЯ | ABSTRACT :

Стаття присвячена дослідженню сутності факторингу, його перевагам перед іншими фінансовими інструментами, виявленню проблем та перспектив розвитку в Україні. Проаналізовано можливість застосування міжнародного досвіду функціонування ринку факторингу для України.

The article is devoted to the research of the essence of factoring, its advantages over other financial instruments, identification of problems and prospects of development in Ukraine. The possibility of applying the international experience of functioning of the factoring market for Ukraine is analyzed.

КЛЮЧОВІ СЛОВА | KEYWORDS :

факторинг; фінансові інструменти; фактор; клієнт; боржник; плата за факторинг; кредит; дебітори.

factoring; financial instruments; factor; client; debtor; factoring fee; credit, debtors.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.

Фінансове ресурсне забезпечення економічного розвитку в сучасних умовах неможливе без використання сучасних форм та інструментів розрахунково-платіжних відносин. За умови ефективної реалізації процедур факторингу, він може стати тим інструментом, за допомогою якого можуть зміцнитися позиції підприємства. Для вітчизняних підприємств доволі гострою проблемою є неспроможність ефективно управляти дебіторською заборгованістю. Факторинг дає можливість перетворити дебіторську заборгованість у гроші, які можна відразу використати на виробничі цілі. Світовою практикою доведено, що факторинг має позитивний вплив на темпи економічного зростання. Головною його функцією є зменшення неплатежів, прискорення товарообігу та створення стабільної системи фінансового забезпечення виробничої сфери. Факторингові операції в світі набули поширення в середині ХХ ст., тоді як в Україні вони поки що мають обмежене використання.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ.

Відсутність єдиної законодавчої бази, яка б регулювала факторинг, ототожнення підприємствами договору факторингу та договору кредиту призводять до неоднозначного тлумачення його суті та зумовлюють необхідність подальших досліджень в цьому напрямку. В різні роки питання існування та правового регулювання факторингу цікавили Янишен В.П., Шпаргало Г.Є., Внукову Н.М., Дмитрієва О.А., Кузне-

цова Н.С. та інших.

МЕТА СТАТТІ.

Дослідити суть факторингу, виявити його переваги та перспективи розвитку в Україні з врахуванням міжнародного досвіду.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ.

В Україні факторингові послуги поки що мають обмежене використання. Першою банківською установою, яка почала надавати послуги факторингу, був банк «Інко». Міністерство зовнішніх зв'язків України спільно з німецьким банком DG Diskontbank GmbH, що спеціалізується на міжнародному факторингу у 1993-1994 рр. розробили спільну програму розвитку факторингу в Україні, та в той час така послуга не набула популярності. Наприкінці 90-х рр. ХХ ст. факторингові послуги почав надавати АБ «Укрсоцбанк», представляючи їх як альтернативу звичайному банківському кредитуванню.

На початку ХХІ ст. до нього приєднався АКБ «ТАС-Комерцбанк». Важливою подією в розвитку вітчизняного ринку факторингових послуг стало заснування у 2004 р. універсального комерційного банку «Українська фінансова група». Вітчизняні банки бажали розширити свої ділові контакти на міжнародному ринку факторингу та перейняти досвід партнерів з інших країн. Лідуючі позиції на ринку факторингових послуг тримав ПАТ «Укрсоцбанк», який у 2004 р. набув членства у міжнародній асоціації факторингових компаній FCI (Factors Chain International). Тро-

хи згодом ще три вітчизняних банки (ПАТ «Укрексімбанк», ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» та АКБ «ТАС-Комерцбанк») стали партнерами іншої міжнародної факторингової асоціації IFG (International Factors Group).

У 2006 р. Україна приєдналася до Конвенції УНІДРУА про міжнародний факторинг [1]. Це стало початком запровадження міжнародних стандартів факторингового обслуговування. Фінансова криза 2008-2009 рр. змінила порядок на ринку факторингових послуг не лише на світовому рівні, а й в Україні. Обсяги факторингових операцій значно скоротилися. У 2010 р. була зроблена спроба гармонізувати національне законодавство та міжнародні стандарти. Починаючи з 2012 р. спостерігається поступове нарощення обсягу договорів факторингу.

Визначення терміна «факторинг» міститься в декількох законодавчих актах: Законі України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. №2121-XII (п.3 ч.1 ст.49) [2]; Цивільному кодексі України від 16.01.2003 р. №435-IV (далі - ЦКУ) (ч.1 ст.1077) [3]; Господарському кодексі України від 16.01.2003 р. №436-IV (далі - ГКУ) (ч.1 ст.350) [4]. Варто зауважити, що ч.1 ст.350 ГКУ визначено, що фактором може бути лише банк, тоді як ч.2 цієї ж статті при визначенні загальних умов та порядку здійснення факторингових операцій пріоритет віддано ЦКУ, іншим спеціальним законам, нормативно-правовим актам НБУ та національної комісії, яка здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Отже, згідно ст.1079 ЦКУ фактором може бути не лише банк, а й інші фінансові установи, які згідно із законом мають право здійснювати факторингові операції.

На основі вивчення чинного законодавства України можна сформулювати головні ознаки факторингу: а) предмет договору факторингу – право грошової вимоги до третьої особи. На основі ст.1078 ЦКУ розрізняють право грошової вимоги, строк платежу за якою настав (наявна вимога) та право вимоги, яке виникне у майбутньому (майбутня вимога). Майбутня вимога є переданою фактору з дня виникнення права вимоги до боржника. Якщо передання права грошової вимоги обумовлене певною подією, то воно є переданим із моменту настання цієї події; б) фактор передає (зобов'язується передати) в розпорядження другої сторони грошові кошти; в) послугу фактор надає за плату.

Плата за факторинг складається із: а) плати за управління (факторингове обслуговування), яка включає страхування ризиків та адміністрування дебіторської заборгованості. Варто пам'ятати, що крім

фінансування оборотних коштів, фактор покриває значну частину ризиків клієнта (кредитні, валютні, процентні, ліквідні); б) плати за облікові операції (відсоток річних або дисконт), яку фактор може справляти із суми коштів, що надаються клієнту достроково (у формі попередньої оплати відступлених боргових вимог) за час між достроковим отриманням і датою інкасації боргової вимоги, або із суми, що перераховується при кінцевому розрахунку. Ставка такої плати, зазвичай, на 2-4% вище поточної банківської ставки, якою користуються при короткостроковому кредитуванні клієнта з аналогічним оборотом. Це зумовлено неможливістю компенсації додаткових витрат та ризиків фактора. Плата за факторинг утримується фактором із суми коштів, які боржник перераховує на погашення заборгованості.

Законодавством не встановлено розмір винагороди фактору за надані послуги з фінансування клієнта, а тому сторони договору факторингу визначають його самостійно. При цьому до уваги беруть масштаби та структуру виробничої діяльності клієнта, трудомісткість робіт по обслуговуванню заборгованості, кількості та платоспроможності дебіторів, строку відстрочення платежу тощо. У договорі факторингу плата встановлюється у вигляді прямої винагороди за факторингові послуги або у вигляді дисконту від номіналу заборгованості, що відступається (шляхом визначення ціни переданої вимоги в розмірі меншому, ніж номінал вимоги), або у вигляді комбінації цих умов. Саме таке розуміння природи факторингу відповідає міжнародній практиці [1].

П.11 ч.1 ст.4 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 р. №2664-III [5] факторинг віднесено до фінансових послуг. Право надавати факторингові послуги мають лише фінансові установи (юридичні особи, які згідно із законом надають одну або декілька фінансових послуг (як виключний вид діяльності), внесені до відповідного реєстру в установленому законом порядку) та, якщо це прямо передбачено законом, фізичні особи-підприємці (ч.1 ст.5).

Згідно ст.1079 ЦКУ [3], ч.5 ст.5 Закону №2664 [5] у факторинговій операції участь беруть три сторони: а) клієнт (фізичні або юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності) – первісний кредитор щодо боржника (постачальник товарів (послуг) за первісним (базовим) договором); б) фактор (банки та інші фінансові установи, які згідно із законом мають право здійснювати факторингові операції) – другий кредитор щодо боржника. Це особа, яка надає

грошові кошти в розпорядження клієнта за плату, а також надає додаткові послуги в межах договору факторингу; в) боржник – дебітор, тобто покупець товарів (замовник послуг) за первісним (базовим) договором.

Договір факторингу нотаріально не посвідчується. У ньому уточнюють перелік дебіторів-покупців, строк договору (зазвичай, його укладають на строк 1 рік з можливістю подовження), ліміти факторингового обслуговування (загальні та за кожним боржником окремо), вартість тощо. За договором факторингу постачальник забезпечує процес переуступки факторинговій компанії неоплачених боргових вимог, що виникають між контрагентами у процесі реалізації товарів і послуг на умовах товарного кредиту в поєднанні з елементами бухгалтерського, інформаційного, збутового, страхового, юридичного та іншого обслуговування постачальника. Відступлення фактору права вимоги до боржника відбувається шляхом передачі фактору оригіналів документів, що свідчать про право на отримання переданого боргу (договір з покупцем та специфікація до нього; товаросупровідні документи (накладна, ТТН, інші документи залежно від предмета основного зобов'язання), а у разі виконання робіт (надання послуг) – акти виконаних робіт (наданих послуг); рахунки-фактури тощо).

З метою зменшення кредитного ризику, фактор надає первісному кредитору факторингове фінансування у два етапи: 70-90% (залежно від того, наскільки благонадійним є боржник) суми переданої заборгованості покупця товарів (робіт, послуг), яка підтверджена наданими документами (накладними, актами, рахунками) відразу; 10-30% коштів (за вирахуванням плати за факторинг) – після отримання грошових коштів від боржника.

Факторинг може бути з регресом та без регресу. При факторингу з регресом фактор, не отримавши грошей від покупців (боржників), має право через певний строк вимагати від клієнта повернути отримане фінансування та сплатити комісію за користування грошовими коштами. Кредитний ризик лежить на продавці (клієнті), а фактор бере на себе ліквідний ризик (ризик несплати у строк). При факторингу без регресу, ризик несплати з боку дебіторів клієнта повністю переходить до фактора. У більшості країн Європи головне завдання факторингових компаній полягає у фінансуванні дебіторської заборгованості на основі використання «регресного» факторингу.

На ринок факторингу суттєвий вплив мають традиції проведення комерційних угод в різних країнах та платіжна дисциплі-

на. Так, у Німеччині, Франції, Італії переважає інвойс-дискаунтінг і безрегресний факторинг. Варто зауважити, що використання інвойсу-дискаунта більш характерно для тих країн, що розвиваються, тоді як в розвинених країнах пропонуються принципово нові послуги факторингу (реверсивний факторинг, фінансування під товари, обладнання тощо). Крім того, факторингові компанії розвинених країн розширюють мережу закордонних філій і дочірніх компаній.

В багатьох країнах широко використовується міжнародний факторинг, тоді як в Україні він майже відсутній. Такі популярні його види, як купівля рахунків з дисконтом та оплата їх факторові (банку), обслуговування банком усіх операцій обліку продажів компаній з веденням рахунків їхніх дебіторів і поданням докладних звітів, надання гарантій повної оплати товару навіть тоді, коли покупець прострочить або не сплатить борг, в Україні практикувалися рідко. Як правило, клієнти надають перевагу такому обслуговуванню, коли банк купує рахунки дебіторів із дисконтом, одержуючи платіж на свою користь. У разі відступлення прав вимоги боргу банку передається вексель. Таким чином, факторинг поступово перетворювався на операцію з обліку векселя.

Згідно ст.1077 ЦКУ за договором факторингу (фінансування під відступлення права грошової вимоги) одна сторона (фактор) передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (клієнта) за плату, а клієнт відступає або зобов'язується відступити факторові своє право грошової вимоги до третьої особи (боржника) [3]. Зміст договору факторингу складає перехід до фактора права вимоги до боржника, тобто останній зобов'язаний здійснити платіж факторові за умови, що він одержав від клієнта або фактора письмове повідомлення про відступлення права грошової вимоги факторові та у цьому повідомленні визначено грошову вимогу, яка підлягає виконанню, а також вказано фактор, якому має бути здійснено платіж [6].

Сутність факторингу з правової точки зору полягає в одержанні клієнтом від фінансової установи (фактора) грошових коштів в обмін на відступлення останньому належного йому права грошової вимоги до третьої особи (боржника) за укладеним між клієнтом та боржником договором. Кредитор, якому належить право грошової вимоги до свого контрагента, не чекаючи оплати за проданий товар (роботу, послугу), відступає свою вимогу банку або іншій фінансовій установі, одержуючи при цьому відразу грошові кошти.

Предметом договору факторингу може бути право грошової вимоги, строк платежу за якою настав (наявна вимога), а також право вимоги, яке виникне в майбутньому (майбутня вимога) [12].

Рівень розвитку ринку факторингових послуг в Україні є низьким. Серед стримуючих факторів називають наступні: недоліки інституційного забезпечення використання факторингу (законодавством України не закріплено вимоги щодо стандартів якості факторингових послуг фінансових установ); незначне число факторингових компаній, які спеціалізовано надавали б факторингові послуги (їх здебільшого надають банки, для яких факторинг є тільки частиною портфеля серед інших послуг); відсутня спеціальна процедура оцінювання клієнта (банки використовують схему, ідентичну тій, що застосовується під час кредитування); здійснення факторингового обслуговування обмежене комплексом по-

слуг (часто банки не надають додаткових послуг, окрім операцій з фінансування, що суперечить світовій практиці та сутності самого факторингу); високий відсоток обслуговування порівняно із зарубіжною практикою (у розвинених країнах вартість факторингу становить в середньому 1,5 – 2% від суми постачання, а в Україні – до 30 – 50% від зазначеної суми); недостатня обізнаність менеджерів, економістів та керівників з факторингом як економічним інструментом тощо [8].

Отже, до негативних чинників розвитку факторингу в нашій країні, можна віднести наступні: правова неврегульованість; падіння обсягів виробництва і торгівлі; брак професійно підготовлених кадрів.

На думку FCI (глобального представницького органу з питань факторингу) основними причинами доцільності застосування факторингу в Україні є (рис.1).

Рис.1. Причини доцільності застосування факторингу в Україні*

*<https://fci.nl/downloads/Annual%20Review%202019.pdf>

Для вітчизняної практики надання факторингових послуг характерним є те, що потенційні клієнти виконують обмежену кількість вимог (компанія працює або хоче працювати зі своїми споживачами на умовах відстрочення платежу та має кілька постійних покупців).

Серед клієнтів більшою популярністю користується традиційне банківське кредитування, оскільки культура використання факторингу в Україні ще не сформована. Факторинг є

доступною послугою для тих клієнтів, які можуть самостійно обслуговувати свій кредитний портфель, відповідають хоча б мінімальним фінансовим вимогам та є платоспроможними. Типовими споживачами факторингу в Україні є: переробні підприємства, виробники, які мають специфічну структуру активів, основну частку яких займає дебіторська заборгованість, гуртові продавці; компанії, для яких прискорення оборотності коштів за допомогою факторингу є дешевшим

джерелом фінансування, ніж за допомогою збільшення власного капіталу; компанії, які вичерпали можливості банківського кредитування, проте все ще мають потребу в оборотних коштах; компанії, які швидко розвиваються і потребують постійного збільшення оборотних коштів у міру зростання обсягів продажів, інші компанії, які працюють із контрагентами на умовах відстрочення платежу та які бажають збільшити свій власний оборотний капітал [8].

Термін «факторинг» не завжди вживається доречно. Часто факторинг ототожнюють з кредитом чи овердрафтом, що є не правильним [9]. Факторинг не є аналогом кредиту. Для клієнта він є вигідним засобом надання кредитних послуг, оскільки знижується ризик під час здійснення розрахунків, підвищується платоспроможність та ліквідність активів, а для банку розширюється клієнтська база, збільшується прибуток. До недавнього часу в Україні факторингові операції відігравали незначну роль у діяльності банків, переважала найпростіша форма факторингу – без консалтингу, страхування та обліку реалізації.

Сьогодні належне фінансове забезпечення економічного розвитку в Україні неможливе без використання сучасних форм та інструментів розрахунково-платіжних відносин, а також зарубіжного досвіду ведення факторингового бізнесу. В Україні існують неузгодженості законодавчо-нормативного характеру. Так, крім банків, послуги факторингу можуть надавати й інші фірми (фінансові установи, фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності, які у відповідності до законодавства мають право здійснювати факторингові операції. У ст.5 Закону №2664 зазначено, що право надавати фінансові послуги мають лише фінансові установи (юридичні особи, які відповідно до законодавства надають одну або кілька фінансових послуг і внесені у відповідний реєстр у встановленому законом порядку) [5].

Варто мати на увазі, що боржник може відмовитись від погашення заборгованості, виявитися неплатоспроможним або взагалі стати банкрутом. В цьому випадку стане в нагоді пункт договору факторингу про розподіл ризику неплатежу: якщо він лежить на постачальникові, то фактор може застосувати регресне право здійснити зворотне переуступання грошової вимоги постачальникові, який має повернути суму авансового платежу. Коли ж факторинг без регресу, то такого права у фактора немає. Після відступлення грошової вимоги факторові дебіторська заборгованість

списується з балансу постачальника як така, що перейшла до фактора (незалежно від того, який був відсоток фінансування). Під час отримання повідомлення про участь фактора і передання йому права вимоги боргу, у боржника кредиторську заборгованість перед постачальником переносить на інший особовий рахунок, а особовий рахунок постачальника закривається.

До переваг факторингу можна віднести те, що клієнт позбавляється необхідності відстежування стану дебіторської заборгованості та постійним нагадуванням дебіторам про затримку платежів. Як правило, факторингова компанія виконує цілий комплекс робіт: здійснює постійний контроль за станом дебіторської заборгованості, перевіряє репутацію та платіжну дисципліну боржника; проводить роботи з дебіторами щодо своєчасної та повної оплати поставок; надає клієнту звіти про стан дебіторської заборгованості, що дозволяє не лише мати оперативну інформацію, а й ефективно планувати фінансові потоки підприємства. Якщо факторинг не передбачає регресу, то фактор бере на себе турботу про стягнення боргів із дебіторів.

Факторинг дає можливість клієнту-постачальнику зменшити ризики, пов'язані з відстрочкою оплати придбаного товару (послуг), зменшує необхідність у відволіканні значних адміністративних ресурсів для отримання оплати від покупця за поставлений товар (послугу) і надає можливість постачальнику отримати кошти за свою дебіторську заборгованість [10].

За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг на початок 2020р. у Державному реєстрі фінансових установ міститься інформація про 54 фінансових компаній, що мають право надавати послуги факторингу [11].

Як зазначає Мехеда Н.Г. та Забеліна І.О. факторинг вигідний тим підприємствам, які працюють зі своїми покупцями на умовах відстрочення платежу (товарного кредиту), оскільки при цьому постачальник може утримувати конкурентоспроможну позицію на ринку продажів за рахунок збільшення збуту. Але не слід забувати про те, що відстрочення платежу призводить до негативних моментів для постачальника (постійний дефіцит обігових коштів, ризик ненадходження платежу від покупця, зменшення прибутковості тощо). Факторинг дає можливість клієнтові скоротити час очікування оплати поставок, поповнити обігові кошти, зменшити дебіторську заборгованість, поліпшити дисципліну

розрахунків з дебіторами, розширити коло покупців, збільшивши їм відстрочення платежу [12].

Момот Л.В., досліджуючи розвиток факторингу в Україні, виділено переваги факторингу перед іншими фінансовими інструментами:

для клієнта – зменшення кредитного платіжного ризику, своєчасна інкасація дебіторської заборгованості, прискорення оборотності оборотного капіталу, можливість планувати платіжний оборот та покращення кредитоспроможності підприємства; для постачальників – можливість збільшення кількості потенційних покупців за рахунок побудови ефективної системи продажів у кредит і можливість збільшення обсягів поставок за рахунок збільшення кількості покупців, зміцнення ринкової позиції, відсутність застави, можливість користування товарним кредитом, а тому відсутність необхідності в кредиті банку, збільшення обсягів закупівель з відстрочкою платежу;

для фактора (банку) – посилення ділових відносин з клієнтами через пропозицію додаткової конкурентоспроможної послуги, додаткова можливість збільшення клієнтської бази за рахунок залучення на обслуговування платоспроможних покупців (дебіторів) постачальника, можливість отримати додаткові джерела доходів, зменшення обсягів резервування за факторингом порівняно з кредитними операціями [10].

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.

Отже, безумовною перевагою факторингу перед кредитом є беззаставне фінансування, до того ж банк бере на себе можливі ризики, пов'язані з неоплатою (або несвоєчасною оплатою) покупцями поставок, різкою зміною ринкової вартості ресурсів чи обмінного курсу в період відстрочення платежу з поставки.

В Україні існують наступні проблеми розвитку ринку факторингу, зокрема: домінування банків, для яких факторинг займає лише частину портфеля серед інших послуг, тоді як для спеціалізованої факторингової компанії цей вид операцій

є профільним, використання банком під час оцінювання потенційного клієнта факторингу схеми, ідентичної кредитуванню, здійснення банками факторингу лише як фінансування без додаткових послуг, що суперечить світовій практиці та сутності факторингу, якість послуг факторингу в Україні не контролюється та на законодавчому рівні не закріплено вимоги щодо стандартів якості факторингових послуг фінансових установ [10].

В нашій країні факторинг перебуває на ранній стадії свого розвитку, що вимагає розробки відповідних технологій та програмного забезпечення. В світі історія цієї фінансової послуги налічує століття. Цей продукт є дуже складним, характеризується довготерміною окупністю, а отже, потребує великих інвестицій. Факторингові операції є гнучким інструментом у розрахунково-платіжних відносинах між покупцями та постачальниками, який враховує інтереси сторін. В сучасних умовах актуальним є вивчення та використання вітчизняними фахівцями в галузі факторингу зарубіжного досвіду щодо ведення цього бізнесу. Наша країна має великий потенціал щодо розвитку цього виду фінансових послуг, хоча для підвищення ефективності факторингу необхідно провести велику роботу щодо його запровадження на теренах України.

В умовах браку коштів та обмеженими можливостями клієнтів погасити заборгованість за отримані товари, факторинг став реальною альтернативою банківському кредитуванню та перетворився на надійний інструмент фінансування збуту продукції, а також підтримки інвестиційної діяльності підприємств. Основою для використання факторингу є комерційний кредит (продаж товарів з відстрочкою платежу). Умова негайної сплати розрахункових документів постачальника означає, що факторингова компанія кредитує свого клієнта до моменту отримання платежу від боржника.

Список використаних джерел:

- [1] Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний факторинг (Закон України) №3302-IV (2006). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3302-15#o2>
- [2] Про банки і банківську діяльність (Закон України). №2121-XII (2000). Вилучено з <http://zakon.rada.gov.ua>
- [3] Цивільний кодекс України. №435-IV (2003). Вилучено з <http://zakon.rada.gov.ua>
- [4] Господарський кодекс України. №436-IV (2003). Вилучено з <http://zakon.rada.gov.ua>
- [5] Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг (Закон України) №2664-III (2001). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
- [6] Продана заборгованість. Вилучено з https://zib.com.ua/ua/118857-verhovniy_sud_zrobiv_visnovok_stosovno_dogovoru_faktoringu.html
- [7] Янишен, В.П. (2016) Договір факторингу: окремі питання теорії та правозастосування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. (5), 119–122. Вилучено з http://www.ij.kherson.ua/2016/pravo05/part_1/31.pdf
- [8] Вовчак, О.Д., Рудевська, В. І. & Єпіфанова, А. Л. (2017) *Факторинг*. Київ: ДВНЗ «Ун-т банк. справи».
- [9] Чепис, О.І. & Юска А.І. Сутність факторингу та його переваги над іншими фінансовими інструментами. *Науковий вісник*

- Ужгородського національного університету. (1), 108-112. Вилучено з http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.44/part_1/26.pdf
- [10] Момот, Л. В. (2015) Розвиток факторингу в Україні. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*, (2), 100-107. Вилучено з http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npukht_2015_21_2_15
- [11] Державний реєстр фінансових установ. (2020). Вилучено з <https://www.nfp.gov.ua/ua/Derzhavnyi-reiestr-finansovykh-ustanov.html>
- [12] Мехеда, Н. Г. & Забеліна, І.О. *Про факторинг в Україні*. Вилучено з http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/76327.doc.htm

---

Author(-s):

Derevianko S., *Ph.D. (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation*
National University of Life and Environmental Science of Ukraine

UKRAINE